

Beş çocuğun İstanbul'u

'5 Çocuk 5 İstanbul', büyüklerin de çocuklarıyla birlikte okuyabileceği bir İstanbul kitabı. Renkli resimler ve farklı karakterlerle bir İstanbul gezisi yapmak isteyen miniklere ve ebeveynlerine duyurulur...

5 ÇOCUK 5 İSTANBUL

Betül Sayın,
Resimleyen:
Betül Sayın,
Günüşiği Kitaplığı,
2005, 32 sayfa,
10 YTL.

Betül Sayın ve çizimleri

Betül Sayın çocuk kitaplarının sevilen ressamı. Çizimlerine, desenlerine, renklerindeki her ton ve kıvrım çocuksu ve usta işi. İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi mezunu ve 1989'dan beri profesyonel ilüstratör olarak çalışıyor.

Günüşiği Kitaplığı'ndan çıkan *İstanbul Masalı*, *Renkler*, *Şekiller* ve *Sayılar* adlı kitapların yanında pek çok kitap resimledi. Birçok çocuk dergisinde resimleri yer alan Betül Sayın'ın bazı çalışmaları da UNICEF tebrik kartı olarak yayımlandı.

FİĞEN TURNA

Masallar şehri İstanbul... Her dönemde kendi masallarını yazabilen dünyanın en müstesna şehirlerinden biri. İstanbullu olanlar, bu şehirde yaşayanlar, bu şehre ayak basmış olanlar İstanbul masallarını bilmeseler bile görürler...

Çocuklar bu topraklarda büyürlerken, tarihten de beslenirler. Önceleri bunun farkına varmazlar. Yavaş yavaş siner ruhlarına. Tanıdıkça İstanbul'u, kendi öykülerini yazmaya başlarlar. Onların da ceplerinde çocukluk masalları mevcuttur...

Betül Sayın'ın yazıp resimlediği *5 Çocuk 5 İstanbul* adlı kitap çocuklara İstanbul'u fısıldıyor. Gece yatmadan, düşler dünyasına dalmadan önce İstanbul onlara kendini anlatsın diye kaleme alınmış; resmedilmiş...

5 Çocuk 5 İstanbul, Mine Soysal'ın yazdığı ve yine Betül Sayın'ın resimlediği İstanbul Masalı kitabından yola çıkılarak hazırlanmış. Betül Sayın, bu kitabında İstanbul kentinin beş farklı tarihsel sürecini beş farklı kahramanla canlandırıyor. Kitabın günümüzden başlayıp tarih öncesine doğru zamanda geriye akan sıra dışı kurgusu ve renkli resimleri çocuklar için eşsiz bir okuma deneyimi sunuyor. Bu deneyim başladığında, daha önce görmüş olsalar bile, çocuklar belki de İstanbul'la ilk kez tanışıyorlar. 3-8 yaş çocukları için hazırlanan kitap, onları yaşadıkları veya duydukları, bildikleri ya da kısa bir süre sonra algılamaya başlayacakları bir şehrin sokaklarına salıyor. Daha önce düşler dünyasında yaşanan masalları bilen çocuklar, bu kitapla birlikte masalın yanı başlarına sokulduğunu hissediyorlar. Ya da ben öyle olsun istiyorum.

5 Çocuk 5 İstanbul'da, masalların renkleri var, sonsuz renkleri gibi İstanbul'un: Turuncu Saçlı Mert, Kırmızı Fesli Hamdi, Mor Aynalı Helen, Mavi

Para Keseli Milya, Kemik Tokalı Kız. Masallar, yaşadıkları dönemden bir önceki döneme bağlanıyorlar. Bir akrabalık kuruluştur nesnelere birlikte. İstanbul'un eşyalarının da yaşadığını hissediyoruz. Elden ele geçen ve zinciri tamamlayan eşyalar birden canlanıveriyorlar sanki. Onların sahiplerinin masallarını gelecek kuşakların çocuklarına fısıldamak için İstanbul'un büyüsunü getiriyorlar ait oldukları zamandan.

Kitabın en önemli özelliği tarih bilincini hiç sezdirmeden aşılması olması. Kitapta yer alan beş bölüm, bugün İstanbul dediğimiz çok geniş kitlesel alanda, günümüzden geriye doğru beş farklı tarihsel dönemde yaşayan beş çocuğun öyküsüyle Türkiye'ye yön veren bu büyük kentin geçirdiği birbirinden değişik dönemleri anlatıyor: Kısa ve ilginç birer öykü yardımıyla gözlerinde daha kolay canlandırırsınlar diye çocukların.

İstanbul'u anlatanlar

Kitap günümüzden geçmişe doğru kurgulanmış. Günümüzün büyük kenti İstanbul'da yaşayan Mert, okulda tiyatro gösterisine tavşan kostümüyle çıkıyor. Heyecanlı, yaşayacaklarından habersiz. Boğaz Köprüsü'nden geçiyor. Avrupa'dan Anadolu yakasına yol alıyor. İki kitalı bu kentin gizemi, ona anneannesinin evinin tavanarasındaki sandıkta bulduğu fesle taşıyor. Mert'in, "Tas gibi bir şey!" diye tanımladığı Hamdi Dede'nin fesiyle birlikte onun çocukluğuna geçiyor masal. İstanbul İmparatorluğu'nun başkentinde başında fesiyle okula giden küçük Hamdi, bize

eski İstanbul şenliklerini anlatıyor. Şerbetçilerin, simitçilerin seslerinin birbirine karıştığı, cambazları ve hokkabazları hayranlıkla alkışladığı şenlikten eve döndüğünde yorgun düşüp uyuyuveriyor Hamdi. Elbette rüyasında ip üstünde yürüyen bir cambaz oluyor. Kapalıçarşı'yı tanıtıyor bize sonra. Çarşafı ve peçeli kadınlar, Kapalıçarşı'da alışverişe daldıklarında, Hamdi bir kuyumcuda gördüğü mor aynada rastlıyor Helen'e. Şimdi İstanbul, Bizans kenti Konstantinopolis'dir. Kocaman bir konakta küçük kardeşi ve babasıyla birlikte yaşayan Helen, o devirlerde sık karşılaşılan salgın bir hastalıkta annesini kaybetmiştir. Dönemin özelliklerini yansıtan yarışmaları seyretmek için Hipodrom'a gidecekler. Mor aynada saçlarını tanyor Helen. Gözümüzün önünden kent meydanı geçiyor: Orada Helen, babası ve kardeşi imparator heykellerinin arasında yürüyorlar. Yarışları seyredip geri dönerlerken ana cadde Mese'de mavi bir keşe görüyor Helen. Kesenin içindeki paraların üzerinde balık resimleri var. "Kim bilir kimler kullanmış bu paraları?" diye düşünürken Helen, karşımıza Milya çıkıyor. Antik Çağ Kenti Bizantion'da yaşıyor Milya. Balığa her çıktıklarında dedesi ona bu paralardan bir tane veriyor. O da bu paraları mavi bir kesede saklıyor. Deniz, liman, balıkçı tekneleri... Küçük tekneleri dolup taşana kadar balık tutuyorlar. Şimdiki gibi değil, balık bol, ağlardan sığıyor ve yunuslar dans ediyor mavi sulara. Milya, büyük tapınağı ziyaretleri sırasında üzerinde belli belirsiz desenler olan kırık bir çömlek parçası buluyor. Onun bulduğu

bu çömlek parçası bizleri İstanbul'da bir mağaraya götürüyor. Kemik Tokalı Kız'ın yaşadığı mağara burası. Annesinin çamurdan çömlek yapmasını seyreden küçük kız, onun yanından hiç ayrılmıyor. Çakıltaşı ve sopalarla yaptıkları aletlerle avlanıyorlar ve Kemik Tokalı Kız mağaranın en kuytu yerinde yanan ateşin karşısında, annesinin kucagında uykuya dalyor. Ve Kemik Tokalı Kız, rüyasında kendisine el sallayan dört küçük çocuk görüyor. Onların yanına gidiyor. Bir kardeşlik duygusuyla birbirlerine bağlanıyorlar...

İşte Mert, Hamdi, Helen, Milya ve Kemik Tokalı Kız anlatıyor bize bu İstanbul masalını...

Çocuklar sandığımızdan çok daha fazlasını anlarlar. Hatta onların uykularında bile gözlerinden hiçbir şey kaçmadığı söylenir. Bu kitabı okumayazma bilmeyen çocuklarınıza okuyun. Kulaklarında kalacaktır. Yanlarına yatın, kitabı açın. Mutlaka kitabı görsünler. Sanki okuyormuş gibi değil de, resimlere bakarak anlatıyormuş gibi bu masalı aktarın onlara. Resimleri gördüklerinde, İstanbul'u da görmeye ve sevmeye başlayacaklardır.

Okula başlayıp okuma-yazma öğrenen çocuklarınıza da bu kitabı armağan edin. Sonra bir gün İstanbul gezisi düzenleyin çocuklarınızla. İstanbul'un tarihine bir yolculuk olsun bu gezi. Kitaptaki yerleri bir bir gezin. Siz anlatın, onlar size anlatsınlar; siz sorun, onlar size sorsunlar. Bu kitapları ne siz, ne de çocuklarınız unutabilecekler. Bir gün, herhangi bir İstanbul manzarasında, bir köşeden döndüğünüzde hep o günü hatırlayacaksınız...